

EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) realizuje cele Unii Europejskiej poprzez zapewnianie długoterminowego finansowania projektów, udzielanie gwarancji i doradztwo. Wspiera projekty realizowane w UE oraz poza jej granicami. Udziałowcami EBI są państwa członkowskie UE. EBI jest głównym udziałowcem Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI), tworząc wraz z nim grupę EBI. W zaproponowanym przez Komisję planie inwestycyjnym dla Europy grupa EBI jest częścią szerszej strategii, której celem jest wypełnienie dużej luki inwestycyjnej poprzez zdjęcie z inwestorów niektórych rodzajów ryzyka związanego z projektami.

PODSTAWA PRAWNA

- Artykuły 308 i 309 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Dodatkowe przepisy dotyczące EBI zawarto w art. 15, 126, 175, 209, 271, 287, 289 i 343 TFUE;
- Protokół (nr 5) w sprawie Statutu Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Protokół (nr 28) w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

CELE

Zgodnie z art. 309 TFUE zadaniem EBI jest przyczynianie się do zrównoważonego i stałego rozwoju rynku wewnętrznego w interesie Unii. EBI wspiera we wszystkich sektorach gospodarki finansowanie projektów:

- mających na celu rozwój w najsłabiej rozwiniętych regionach;
- mających na celu modernizację lub przekształcenie przedsiębiorstw lub rozwój nowych rodzajów działalności, których nie da się w pełni sfinansować ze środków dostępnych w poszczególnych państwach członkowskich;
- stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania kilku państw członkowskich.

EBI przyczynia się również do promowania spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Unii (art. 175 TFUE i Protokół nr 28). Ponadto do zadań EBI należy wspieranie wdrażania poza granicami UE środków wspierających politykę w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju Unii (art. 209 TFUE). EBI wspiera również realizację celów strategii „Europa 2020”.

Działalność EBI koncentruje się na czterech obszarach priorytetowych, które obejmują: innowacje i umiejętności, dostęp do finansowania dla mniejszych przedsiębiorstw, klimat i środowisko oraz infrastrukturę strategiczną.

ZASOBY I INSTRUMENTY

A. Zasoby

W realizacji swoich celów EBI korzysta w głównej mierze z zasobów własnych oraz rynków kapitałowych (art. 309 TFUE).

1. Zasoby własne

Zasoby własne pochodzą od członków EBI, tj. państw członkowskich (art. 308 TFUE). Udział każdego państwa członkowskiego w kapitale określa art. 4 Statutu EBI, a jego wysokość zależy od znaczenia gospodarczego danego państwa członkowskiego. Aby wzmocnić rolę EBI w finansowaniu gospodarki i wspieraniu wzrostu w Unii, na posiedzeniu w czerwcu 2012 r. Rada Europejska zaleciła podwyższenie subskrybowanego wpłaconego kapitału o 10 mld EUR. Rada Gubernatorów EBI podjęła jednomyślną decyzję (art. 4 ust. 3 Statutu) o podwyżce kapitału, która weszła w życie 31 grudnia 2012 r. Subskrybowany kapitał zwiększono do wysokości 242,4 mld EUR, natomiast subskrybowany i wpłacony kapitał zwiększono o 10 mld EUR do wysokości 21,6 mld EUR.

2. Transakcje na rynku kapitałowym

Większość środków przeznaczanych na pożyczki EBI pozyskuje z międzynarodowych rynków kapitałowych, głównie poprzez emisję obligacji. EBI należy do największych na świecie ponadnarodowych kredytodawców. Pozyskanie racjonalnego pod względem kosztów finansowania zależy w dużej mierze od ratingu kredytowego. EBI otrzymał najwyższy rating kredytowy od najważniejszych agencji ratingowych, co świadczy o jakości portfela kredytowego EBI. EBI zazwyczaj finansuje jedną trzecią każdego projektu, lecz finansowanie wspierające może osiągnąć 50 %.

B. Instrumenty

EBI korzysta z wielu różnych instrumentów, głównie z pożyczek i gwarancji. Opracowano jednak również szereg innych, bardziej innowacyjnych instrumentów o wyższym profilu ryzyka. Planowane jest także opracowanie kolejnych instrumentów we współpracy z innymi instytucjami unijnymi. Finansowanie z EBI można połączyć z finansowaniem z innych źródeł UE (m.in. z budżetu UE) w ramach procesu zwanego łączeniem. Poza finansowaniem projektów EBI prowadzi również działalność o charakterze doradczym.

Udzielanie pożyczek odbywa się w formie pożyczek bezpośrednich lub pośrednich. Pożyczki bezpośrednie udzielane na projekty podlegają określonym warunkom, np. całkowity koszt inwestycji musi przekraczać 25 mln EUR, a pożyczka może pokrywać do 50 % kosztów projektu. Pożyczki pośrednie obejmują pożyczki udzielane lokalnym bankom lub innym podmiotom pośredniczącym, które z kolei wspierają odbiorcę końcowego. Większości pożyczek udziela się w UE.

Inicjatywa w zakresie obligacji projektowych w ramach strategii „Europa 2020” powstała, by umożliwić dodatkowe finansowanie dużych projektów związanych z infrastrukturą w UE, zwłaszcza w kluczowych sektorach energetycznym, transportu i technologii informacyjnej. Etap pilotażowy analizy wykonalności inicjatywy rozpoczął się w lecie 2012 r. Trwał do końca 2014 r., kiedy upłynął termin zatwierdzania projektów, przy czym zamknięcie finansowe musiało być osiągnięte do końca roku 2016. Ze względu na swe doświadczenie i wiedzę EBI odgrywał w tej inicjatywie kluczową rolę. Wdrażał etap pilotażowy poprzez tzw. wsparcie jakości kredytowej w formie instrumentów długu podporządkowanego. W rezultacie mechanizmy wspierające kredytowanie obligacji projektowych włączono obecnie do instrumentu „Łącząc Europę” na okres programowania 2014-2020 i stanowią one część standardowego produktu oferowanego przez EBI.

Poza finansowaniem długoterminowym, EBI zajmuje się również doradztwem w zakresie projektów związanych z infrastrukturą. Na przykład instrument EBI o nazwie wspólna inicjatywa wsparcia projektów w regionach europejskich (JASPERS), skierowany do nowych i przyszłych państw członkowskich, ma na celu udzielanie wsparcia technicznego, gospodarczego i finansowego przez cały cykl projektowy w celu optymalizacji wykorzystania środków pieniężnych z funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, instrumentu „Łącząc Europę” i Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej).

ZARZĄDZANIE I STRUKTURA

A. Zarządzanie

EBI posiada osobowość prawną w zgodzie z art. 308 TFUE. Bankiem kieruje i zarządza Rada Gubernatorów, Rada Dyrektorów i Komitet Zarządzający (art. 6 Statutu). Komitet Kontroli bada działalność Banku (art. 12 Statutu).

1. Rada Gubernatorów

a. Skład

Rada Gubernatorów składa się z ministrów wyznaczonych przez państwa członkowskie (art. 7 ust. 1 Statutu).

b. Rola

Rada Gubernatorów ustala ogólne wytyczne polityki kredytowej Banku i zapewnia ich wykonanie (art. 7 ust. 2 Statutu). Zgodnie z art. 7 ust. 3 Statutu Rada Gubernatorów:

- podejmuje decyzje o podwyższeniu subskrybowanego kapitału,
- określa zasady mające zastosowanie do operacji finansowania podejmowanych w ramach zadań Banku,
- wykonuje uprawnienia odnośnie do mianowania i dymisji członków Rady Dyrektorów i Komitetu Zarządzającego,
- decyduje o przyznaniu finansowania na działania inwestycyjne prowadzone, w całości lub w części, poza terytorium UE,

- zatwierdza sprawozdanie roczne Rady Dyrektorów, roczny bilans, rachunek zysków i strat oraz regulamin wewnętrzny Banku.

Mianuje sześciu członków Komitetu Kontroli (art. 12 ust. 1 Statutu) oraz członków Rady Dyrektorów (art. 9 ust. 2 Statutu) i Komitetu Zarządzającego (art. 11 ust. 1 Statutu).

2. Rada Dyrektorów

a. Skład

Rada Dyrektorów składa się z 28 członków zwykłych i 18 zastępców. Członków zwykłych mianuje Rada Gubernatorów na okres pięciu lat. Każde państwo członkowskie nominuje jednego członka zwykłego, podobnie Komisja (art. 9 ust. 2 Statutu).

b. Zadania (art. 9 Statutu)

Rada Dyrektorów decyduje o:

- przyznaniu finansowania, w szczególności w formie pożyczek i gwarancji,
- zaciąganiu pożyczek,
- oprocentowaniu udzielanych kredytów, a także prowizji i innych opłatach.

Zapewnia prawidłowe funkcjonowanie Banku i kierowanie nim zgodnie z postanowieniami Traktatów, Statutu i ogólnymi wytycznymi Rady Gubernatorów.

3. Komitet Zarządzający

a. Skład

Komitet Zarządzający składa się z przewodniczącego i ośmiu wiceprzewodniczących, mianowanych na okres sześciu lat przez Radę Gubernatorów na wniosek Rady Dyrektorów. Ich mandat jest odnawialny (art. 11 ust. 1 Statutu).

b. Rola

Komitet Zarządzający jest odpowiedzialny za bieżące działania Banku, pod kierownictwem przewodniczącego i nadzorem Rady Dyrektorów. Opracowuje decyzje Rady Dyrektorów i zapewnia ich wykonanie (art. 11 ust. 3 Statutu).

4. Komitet Kontroli (art. 12 Statutu)

a. Skład

Komitet Kontroli składa się z sześciu członków mianowanych przez Radę Gubernatorów (art. 12 ust. 1 Statutu).

b. Rola

Komitet corocznie bada, czy operacje Banku i jego księgi są prowadzone właściwie. W tym celu sprawdza, czy operacje Banku zostały przeprowadzone zgodnie z formalnościami i procedurami określonymi w Statucie i w regulaminie wewnętrznym (art. 12 ust. 2 Statutu). Komitet stwierdza, czy dane finansowe, jak również wszelkie inne informacje finansowe zawarte w rocznych sprawozdaniach finansowych sporządzonych przez Radę Dyrektorów, dają rzetelny obraz sytuacji finansowej Banku (art. 12 ust. 3 Statutu).

B. Struktura

Grupa EBI powstała w 2000 r. i składa się z EBI oraz Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI). Do trzech głównych udziałowców Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI), powołanego w 1994 r. jako partnerstwo publiczno-prywatne (PPP), należą: EBI, będący akcjonariuszem większościowym posiadającym 62,2 % udziałów, Komisja (30 % udziałów) oraz kilka publicznych i prywatnych instytucji finansowych (7,8 % udziałów). EFI wykorzystuje instrumenty kapitału wysokiego ryzyka, np. venture capital. Działalność pożyczkowa EFI jest skierowana do małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), a w celu poprawy dostępu MŚP do finansowania Fundusz wykorzystuje wiele innowacyjnych instrumentów.

PLAN INWESTYCYJNY DLA EUROPY

Od początku światowego kryzysu gospodarczego i finansowego Unia Europejska cierpi na niski poziom inwestycji. Komunikat Komisji pt. „Plan inwestycyjny dla Europy” ([COM\(2014\)0903](#)) zawiera wytyczne na temat sposobu ożywienia inwestycji w UE, tworzenia miejsc pracy i wspierania długoterminowego wzrostu gospodarczego i konkurencyjności. Ramy prawne dla nowej inicjatywy przedstawiono we wniosku dotyczącym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) (COM(2015)0010). Rozporządzenie przyjęto 25 czerwca 2015 r. Oczekuje się, że EFIS pobudzi inwestycje prywatne dzięki uruchomieniu środków publicznych oraz stworzeniu klimatu sprzyjającego inwestycjom. Wstępne zagwarantowanie przez UE 16 mld EUR Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (EBI) wraz z 5 mld EUR, do których przeznaczenia zobowiązał się EBI, zmobilizuje środki prywatne, dając łącznie 315 mld EUR dodatkowej pomocy finansowej z przeznaczeniem na inwestycje. Plan nie ma na celu zastąpienia istniejących programów UE i EBI, lecz ich uzupełnienie.

Rozporządzenie w sprawie EFIS ustanowiło również Europejskie Centrum Doradztwa Inwestycyjnego (ECDI), którego celem jest zapewnienie doradztwa i pomocy technicznej w zakresie identyfikowania projektów inwestycyjnych, ich przygotowania i rozwijania. ECDI ma formę partnerstwa między EBI a Komisją, przy czym obie instytucje wspierają je finansowo. Utworzono je w ramach EBI, który odpowiada za zarządzanie centrum.

W grudniu 2017 r. przyjęto tzw. rozporządzenie w sprawie EFIS 2.0, które weszło w życie dnia 1 stycznia 2018 r. i które przedłuża czas trwania EFIS (do końca 2020 r.), a także wprowadza dalsze usprawnienia funduszu i ECDI. Jednym z elementów o kluczowym znaczeniu jest zwiększenie gwarancji UE do 26 mld EUR, a zobowiązania EBI do kwoty 7,5 mld EUR, w celu uruchomienia 500 mld EUR dodatkowego finansowania inwestycji.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Co roku komisja Parlamentu dokonuje przeglądu działalności EBI i przedstawia sprawozdanie na posiedzeniu plenarnym, na które zaprasza się prezesa EBI. W dniu 27 kwietnia 2017 r. Parlament przyjął rezolucję w sprawie rocznego sprawozdania Europejskiego Banku Inwestycyjnego za rok 2015. W rezolucji

wezvano do przedstawienia bardziej szczegółowego sprawozdania na temat skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych jego operacji oraz na temat ich wartości dodanej. Zdecydowanie wezwano EBI do przywrócenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, co uznano za główny cel polityki publicznej. Parlament z zadowoleniem przyjął wysiłki EFI zmierzające do tego, by zadziałała inicjatywa na rzecz MŚP, oraz wniosek Komisji dotyczący przedłużenia okresu obowiązywania inicjatywy do 2020 r. Parlament zwrócił się również do EBI o zwiększenie profilu ryzyka swoich interwencji, zwłaszcza w przypadku udzielania wsparcia MŚP lub działaniom w regionach o trudnej sytuacji gospodarczej, przy jednoczesnym utrzymaniu ratingu na poziomie potrójnego „A”. Zwrócono się również do EBI, by zarządził obecnej nierównowadze geograficznej i sektorowej koncentracji portfela EFIS.

Na mocy obowiązującego rozporządzenia Parlament zatwierdza dyrektora zarządzającego i zastępcę dyrektora zarządzającego EFIS. Parlament i Rada zatwierdzają roczne środki z budżetu UE na fundusz gwarancyjny w ramach rocznej procedury budżetowej. EBI i Komisja mają wobec Parlamentu szereg zobowiązań w zakresie sprawozdawczości, takich jak roczne sprawozdania, wysłuchania ad hoc i wnioski o udzielenie informacji.

Jako współprawodawca Parlament brał udział w negocjacjach nad wnioskiem dotyczącym EFIS 2.0.

Dario Paternoster / Dražen Rakić
05/2019

